



ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

Σ' ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ, ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ

Όταν, σε γαλένα σαρμζό Αθηναϊκού έθους, ή σε σάιτσο, βιέ-πο συγγραμμένο σοκιά της Πλάας, θυμάται κάποιο παιδί σπiti και τα παράξενα πρόσωπα που ζήσαν εκεί μέσα.

Ήταν τον καιρό του άπολεισμού, που είχαν πει το ψωμί ψωμάκι. Ή Κούδερση, για να τα βγάλει πέρα, είχε διατάξει να πάρη καθέννας μιά αδελφή άρτου. Οι δημοσίαι υπάλληλοι και τα όργανα της Ξουσίας θα ένεργούσαν τη μορασιά των δελτίων στην Αθήνα, στον Περαία, σε όλη την Ελλάδα. Κάθε υπάλληλος θα συνδεότανε από ένα στρατιώτη ένοπλο, για να τον προστατέψη σε κάθε περίπτωση. Ή πρωτεύουσα ζεινή την ημέρα θύλατινε σά σε κατάσταση πολιορκίας. Οι κάτοικοι ήταν έτοιμοι να μείνουν στα σπiti τους ως το βράδι, ή καλύτερα ως στη στιγμή που θύλατετε μία κανονιά, για να σφηνήν το τέλος της μορασίας. Ή Αθήνα είχε χωριστεί σε «τοιές», και κάθε τοιάς σε τεταγμένα.

Σαν δημοσίαι υπάλληλος, ανέλαβα κι' εγώ να μορασώ δελτία σ' ένα συνοικιακό τεταγμένο. Μ' έβαλαν στην Πλάκα. Ο Έπαυτος του Ύσταρχίου μ' έφοδίασε με τα χαρτιά μου—το διαπιστώ, ένα μίτσο δελτία μπέ και το σχεδιαγραμμάτιο του τεταγμένου... Ήσυχον νέος τότε, γεμάτος όνειρα για τη ζωή, και καθέτι που μ' έβαζε σ' έγνεργεια, μ' ένθουσιαζε. Το ίδιο λοιπόν και ή μικρή αυτή περιπέτεια που ούδινε το Κρότος...

Σημείωσε όμοια ήμερα, Κυριακή... Από τα χαρτιάματα ήσυχον στο πόδι. Από το «Κέντρον Έξουρησεως» (όλα είχαν πάρη πολιτικές όνομασίες) όπου έδωσα πάλι το α α ο ω υ, μου όρισαν το στρατιώτη μου. Ήταν ένα φανταράκι κοντακιανό, σχεδόν άμωσταίο άκρω, με μικροπιά έξυπνα μάτια. Στεκόταν σε προσοχή, με το δάλο παύι πόδα και περμένε.

- Από που είσαι, παλληκάρη; τον έρωτησα.
- Από το Τζάντε, άφέντη... Ζακινθός!
- Ω! "Ω!... Και πώς σε λένε;
- Διονύσιο... πώς άλλωστια;... Διονύσιος Φινεστρόλος, στους όμοιούς σας;

Τέλος... Ήτανε φανερό πως του άρεσε ν' αυτοχοροδένεται. Γελουγοραφούσε το γνωστό ήρωα του Καραγιώζη, με τις διάφορες αντιριντζατούλες του. Είχε ένα χαριτωμένο τρόπο να πάρη ζωμικές πόδες, και μία φωνή τραγουδιάρικη. Είχε την άρρονησία της νότιης ή ανθρωπίνης αυτός σίνος, το κομπό φανταράκι, με την κωμωδία του στολή, ραμμένη σε δυό τον ράφτη...

- Περίφημα... του είπα. Λοιπόν, σιδη Διονύσιε, φαίνεται ότι θα περάσουμε καλά σήμερα μαζί...
- Όπως θέλει ο Άγιος!...
- Πάμε!

Ο φανταράκος έβγαλε το σπαθί από τη θήκη, το κάρρωσε στο μάνιχλο και με αλαλούθησε... Δεν ήπιχε λόγος να κρατήσω κανένα άποσταση από το καλό αυτό παιδί, που ήταν δυό κέφι και ειλικρίνεια. Περατούσαμε λοιπόν πλάι-πλάι, σαν παλιοί φίλοι, κι' ως πού να φτάσουμε στους Άεφνης και άμπεροτέρου, κατά το Μετόχι, ο Διονύσιος Φινεστρόλος μου είχε άμπεροτέθει τη μικρή του ιστορία:

Κοσμηματογράφος ήσανε το επάγγελμά του, δηλαδή λιγάκι καλύτερης κι' αυτός. Από μικρό παιδί δούλευε στην τέχνη, που την είχε πάρη από το μακαρίτη τον πατέρα του.

«Είμαι μανά στο μινέλο, άφέντη!... Νά σου κάνω ήμώ ταπειναριές και πασιμένα που να σαστέη το πνέμα σου! Τζόντες πρόματα... Είχε όμως και μία τραγωδία στη ζωή του ο Διονύσιος, που όταν μωθ την άναρεσε, μια σπαθ έπεσε στα μάτια του. Ο πατέρας του είχε σκοτωθεί μπροστά του. Τον είδε να πέφτη από τη σκαλωσιά, έβρασε μέτρα ήφως, και να μνήν ξερός. Ένα όχ', ένα σπαρτάρισμα, και τίποτα π.ά... Αυτό γίνικε δυό και τρία χρόνια, σ' ένα μέγαρο, στην Ουδοναία... Αρμάνερε ή φαιελιά

τους, μιά δε στεφθήσαν το ψωμί. Το σπiti τους, έχει πάνω στο Παγαράτι, περνάει καλά. Ή άδερφούλα του δουλειά στ' άσθη και ατμάς, και ή μύνα στένετα και τους νοκοκοιούς... Μιλάγα τότε, που τον πήρε το στρατιωτικό, να ζήνη τη θηρία του, μιά τί να γείνη; Έχονε κάποιον μικρό κοιλόδεμα. Θα το μαστρήσαν κι' έξει παραπέρα ο άφέντης ο Θέος».

Ήμιασε φτασιμένοι πιά στο τεταγμένο μας. Ήταν ένα από τα γραμμοτέρα κομμάτια της παλιάς Πλάας, με τ' άνηφοριά δρομάια της, τα σκαλάκια της, τα έξυπνα μπαζόνια της άνοιχμένα, με γαρουμιάς κι' άρταροζίες και πρόπινους τηλεγράφους, που έρχοναν ως κάτω τους άπολεισμούς... Ο ήλιος έχουσινε τις κεραδένιες σκιές, κρεμόσε φωτεινά κομμάτια στις ταράτσες. Έδω άργαλιάς μιά φροντιστή άκακία και παζακίον έξάθλωνε ένα κονταρίσι. Ήλιος Κυριακάτος, παλιχρή ήμερα. Οι Πλακώτες, περπατάκι στην κρατική διαταγή, είχαν κλειστεί στα σπiti τους, μιά τα παράξενά τους ήταν άνοιχτά. Οι κωπέλλες κι' οι νέοι κωδένιαζαν άνωποστά, έτρωλλάζαν στο ατερό τη φασαρία της ήμερας, λέγανε τα δικά τους... Κάποι φαναρόδε ένα μαντολίνο, στένεσε μιά καθόρα, ή μιά φαναράκινα...

Ήργαίνανε από πόρτα σε πόρτα. Ο Διονύσιος στεκότανε διακριτικά άπέξω, ή το πολύ προχωρούσε ως στη μπατά, έμώ έπινανα, άπαίτοδνα να παρουσιαστούν δια τ' άτιμα, έπιράζα σε καθένα το δελτίο του, και φεύγαγε για να πάλε στο πλανόδιό σπiti. Μαντού μιάς δέχονταν με προθυμία, σε μερικά σπiti θύλαζαν να μιάς έλεγείδον και να μιάς πάρον, με διάφορες μικροτηνίες, περισσότερο δελτία, μιά δέν το κατάφεραν. Σε πολλά ήθελαν να μιάς τρατήφον ο Διονύσιος είχε ρουφήξει από το παρ'όνομά του ένα άνοιχτά, και είχε ρθει στο κέφι. Τραγουδούσε κιάλας σ ο τ ο θ ο τ σ ε :

Της Κυριακής το έβνημα
μ' λύνει, με πθώνει,
ν' άκοις «γιουλία όλοπλάδα»
κι' ο Άγιος να σημαίνη...

Βλέπανε γεροπλακώτες παλαιούς, με σκηνάκια και παντούφλες, γροθίες με κλαδούτα μπαρέζα, κωπέλλες με φριζαριμένα μαλλιά, κόκκινο φρόγκο και νάκι... Ήταν άκόρη ο συνταξιοδότης με την έφημερίδα του, ο έμποροτάλληλος, ή μαστοράντζα. Ένα κομμάτι της ντόπιας Αθήνας, με τη συμπληρωματικά της φτώχεια έδω, την άνεση της παρακίτου, το χρώμα της παντού...

Έτσι, φτάσαμε και σ' ένα μεγάλο σπiti, παιτάκι, με έδω και θελωτή μπατά. Στη μάντρα του ήταν ραμμένη μιά γαζία, άνοιχμένη τώρα, με τις κροάτες μπαλίτσες της, τόνες δά. Πιό πίσω, βαδίζαν τα μπράτσα μεγάλων δέντρων, και κωδός έπαρράθλωνε, ταπειτόφοντας το βορεινό τοίχο του σπιτιού. Και το σπiti ήτανε πιά νερα, στον κρη.

Ή όξωπορτα ήταν κλειστή. Έπιωσα το ρότφο της—που παρίστανε κεφάλι λονταρού—και το άφησα να πέση δυό και τρεις φορές έπάνω στη σιδερένια πόρτα... Ή όξωπορτα άνήχησε ύποκωφα... Βήματα άλαργά άκωστριαν πίσω, ή πόρτα άνοιξε και παρουσιάστηκε μιά δροσερή κοπέλλα, μιά αλθερα, άλχηβια, ζογαριά, γλυκωμιάχρηνη, που μιάς άδελήκη με χαμόγελο.

— Α, για τα δελτία του ψωμιού!... Περάστε, παρακαλώ.

Και παραφέρσε να μιάς δώση διάδα. Ήτανε μάλλον ψηλή, λιγνοαλοτη, και ή μπέ πόδια ταίριαζε στο παιδατικό όφως της. — Έτοίμη, άφέντη Στέφανε, είναι μιά τζογιά! μου φέρφισε στ' αλή ο Διονύσιος κρατώντας το νουφρέκα παραμάσκαλα...

Από την όξωπορτα ός στο σπiti μεσοβούσε ένα πλακοδρόμιο, μαζαριόνα, με λερούλια στις δυό μπάντες και κληματιά άποστά.



— Προσοχή!... Παρουσιάστε άμυ!... Ο Βασιλεύς!...

